

Sammanfattning av TEV:s synpunkter på tandläkarnas specialisttjänstgöring/utbildning

Den 6 maj 2015 anordnade Socialstyrelsen en hearing om tandläkarnas specialisttjänstgöring. Därefter gav Socialstyrelsen Sveriges Tandläkarförbund möjligheten att yttra sig om specialistindelningen och vilka specialiteter som skall finnas i den kommande föreskriften, samt lämna synpunkter på de frågor som lyftes vid hearingen och övriga frågor kring specialisttjänstgöring för tandläkare.

TEV delar Sveriges tandläkarförbunds remissvar daterat 2011-03-01 på Socialstyrelsens utredning SOU 2010: 65. Sammanfattning enligt nedan.

i. TEV anser att:

- Specialiseringsutbildningen skall vara en utbildning med omfattande teoretiskt djup och stark forskningsanknytning. Givet specialisttandläkarnas roll som kvalitetssäkrare är det centralt att specialistutbildningen håller hög kvalitet och att den utvärderas kontinuerligt.
- Riksdag och regering bör besluta om inrättande och finansiering av specialiteter.
- Specialistutbildningen bör förlängas till tre och ett halvt år för samtliga specialiteter utom oral kirurgi som bör förlängas till fem år.
- Vi delar utredningens bedömning att nuvarande antal odontologiska specialiteter i Sverige är välmotiverat utifrån ett vetenskapligt såväl som kliniskt perspektiv. Dagens åtta specialiteter svarar väl upp mot det behov av välutvecklad spetskompetens som finns inom svensk tandvårds alla områden och som i storutsträckning bidragit till den goda tandhälsolivån i befolkningen.
- Sverige bör verka för att antalet specialiteter som erkänns formellt på EU-nivå utökas, att minimitiden för utbildningen höjs till tre och ett halvt år (förutom för oral kirurgi som bör vara fem år) samt att det införs krav i hela EU på (minst) två års allmäntjänstgöring för att påbörja specialistutbildningen.

- Syftet med specialistutbildningen är att täcka det nationella behovet av specialisttandläkare, inte att tillgodose regionala särintressen. Det faller sig också naturligt att även beslut om antal utbildningsplatser och antagning fattas på nationell nivå. Det är en grundläggande princip att alla kompetenta sökande ska ha samma möjlighet till utbildning oavsett bostadsort. I syfte att säkerställa allas lika möjlighet och att hela landets behov av specialisttandvård tas i beaktande menar Sveriges Tandläkarförbund därför att man bör införa ett sammanhållet antagningssystem.
- För att garantera framtida försörjning av specialister talar för att specialiseringstjänstgöringen sker i statlig regi, inklusive statlig finansiering. TEV förtydligar att Sveriges Tandläkarförbund således tar avstånd från så kallade "uppdragsutbildningar".

II. Kommentarer och synpunkter kring eventuellt inrättande av ytterligare specialitet i sjukhustandvård/orofacial medicin/oral medicin

Sjukhustandvård/orofacial medicin/oral medicin finns idag organiserat inom specialisttandvården i flera landstingsområden och det finns också en utbildningsplan liknande den som gäller specialisttjänstgöring. Emellertid finner TEV inte tillräcklig grund för att motivera området som enskild specialitet. TEV har tolkat det som att det huvudsakliga kliniska behandlingspanoramats väl faller inom ramen för allmäntandläkarens kompetensprofil. Området omfattar specifika och komplicerade ställningstaganden, precis som i allmäntandvården. Det finns följaktligen motiv för en delvis anpassad fortbildning på samma sätt som generellt inom tandvården. TEV bedömer det som arbetsgivarens ansvar att fortbilda sina anställda för alla utmaningar de ställs inför, istället för att samhället ska inrätta ytterligare en specialitet inom odontologin.

TEV anser:

- Att tandvården möter allt större utmaningar idag med bl.a. ett omfattande tandvårdsbehov hos medicinskt komprometterade patienter. Det kan vara multisjuka eller patienter med en enskilt svår sjukdomsbild och omfattande farmakologisk behandling. Det finns starka motiv att utreda tandläkarutbildningen i sin helhet med bl.a. utgångspunkt till specifika delmoment inom den kliniska medicinen som ex. allmänmedicin, klinisk farmakologi, geriatrik/gerontologi. Det kan inte heller uteslutas att även den basmedicinska delen av utbildningen behöver anpassas till dagens och framtidens krav på en utökad medicinsk kompetens hos tandläkarkåren. En utökad medicinsk kompetensprofil bör ur patientsäkerhetssynpunkt således inte koncentreras till någon enskilt ny specialitet.

- Att tandvårdssystemet skall vara patientjämligt och att remissförfarandet inte skall styras av försäkringstekniska eller andra organisatoriskt/administrativa förhållningssätt, utan genomföras på odontologiska grunder. Patienten skall vara i centrum och systemet anpassas därefter, patienten skall inte anpassas till systemet.
- Att komplicerad slemhinne-diagnostik bör koncentreras till ett relativt fåtal behandlare. Idag handhas dessa patienter inom odontologin av sjukhustandvården/orofacial medicin/oral medicin och/eller inom specialiteten oral kirurgi, vidare också inom medicinska specialiteter som ex. ÖNH. Det finns en risk att varje enskild behandlade får ett alltför begränsat antal patienter för att kunna uppnå tillfredställande erfarenhet och kompetens. Det finns således för den enskilde behandlaren – och ur ett patientsäkerhetsperspektiv – anledning att koncentrera denna relativt smala diagnostik till ett begränsat antal behandlare. Att fördela dessa patienter på fler specialiteter och många behandlare riskerar att försämra vårdkvaliteten. TEV föreslår att det yttersta ansvaret bör falla inom ramen för specialiteten oral kirurgi.
- Att det är viktigt med fortbildning och att allmäntandläkare som handhar rubricerade patientgrupper – liksom andra tandläkare – skall ha en anpassad och utvecklande fortbildning. Detta sker redan idag, och regleras utan formell specialistkompetens. Sveriges Tandläkarförbund arbetar aktivt med att utveckla en redan bra fortbildningsverksamhet för att den skall bli ännu bättre.

III. Modernisering och nutidsanpassning

TEV anser att den nuvarande specialistutbildningen bör ses över och anpassas till dagens mediateknik med de interaktiva pedagogiska möjligheter som finns att tillgå. Olika individuella lösningar bör också utredas för att möjliggöra att så många som möjligt kan söka till en specialistutbildning. Ett brett urval på lika villkor borgar för en hög kompetens för den framtida specialisten, parallellt med förutsättningar för hög vårdssäkerhet och gott patientomhändertagande.

TEV ser fram emot mer specificerade frågeställningar från Socialstyrelsen och hoppas kunna bidra med fler synpunkter under arbetets gång med översynen av tandläkarnas specialisttjänstgöring.

Styrelsen i TEV
augusti 2015